

Περιφερειακός Προγραμματισμός: ευρωπαϊκή, εθνική, περιφερειακή & τοπική διάσταση

Κρατικές Ενισχύσεις και ο Στόχος της Ανταγωνιστικότητας

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Τμήμα Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης
Department of Economic and Regional Development

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ Ε.Ε.

**ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ
ΚΑΡΤΕΛ**

Περιοριστικές πρακτικές
ανταγωνισμού με μυστικές
συμφωνίες ($\Rightarrow$ αύξηση τιμών,
αποκλεισμός ανταγωνιστών)

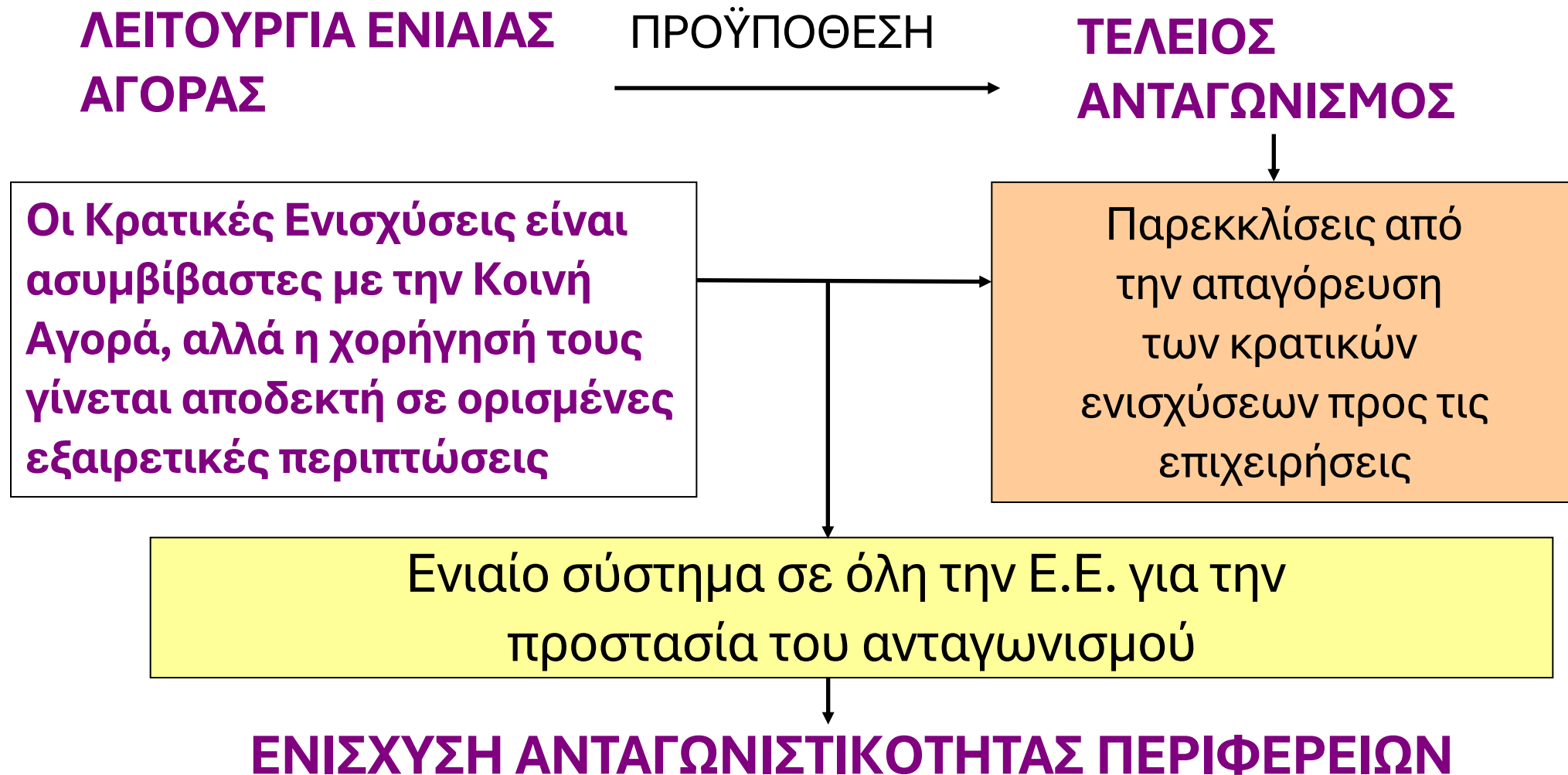
**ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ
ΔΙΑΝΟΜΗΣ**

Δημιουργία στεγανών στα δίκτυα
και κατακερματισμός των
αγορών ($\Rightarrow$ αύξηση τιμών,
αποκλεισμός ανταγωνιστών)

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΜΕ
ΔΕΣΠΟΖΟΥΣΑ
ΘΕΣΗ**

Καταχρηστική εκμετάλλευσή της
εις βάρος τρίτων ($\Rightarrow$ αύξηση
τιμών, έλεγχος πωλήσεων,
διακριτική τιμολόγηση)

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

Τύποι:

1. Μη επιστρεπτέες χορηγήσεις (επιχορηγήσεις), φορολογικές απαλλαγές και μείωση των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης.
2. Συμμετοχές στο κεφάλαιο.
3. Δάνεια με μειωμένο επιτόκιο και φορολογικές διευκολύνσεις.
4. Εγγυήσεις.

Ως κρατική **ενίσχυση** ορίζεται η παρέμβαση μιας δημόσιας αρχής (σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο), μέσω των δημόσιων πόρων, με σκοπό την υποστήριξη ορισμένων επιχειρήσεων ή της παραγωγής ορισμένων αγαθών.

<https://eur-lex.europa.eu/EL/legal-content/glossary/state-aid.html>

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

Γιατί είναι πολλές φορές προβληματικές:

- Μεταφέρουν κρατικούς πόρους προς επιχειρήσεις (επιχορηγήσεις, επιδοτήσεις επιτοκίου, εγγυήσεις δανείων, ευνοϊκές ρυθμίσεις ταχείας απόσβεσης κ.λπ.).
- Δημιουργούν οικονομικό όφελος σε επιχειρήσεις (αγορά κρατικού οικοπέδου με τιμή μικρότερη της αγοραίας, προνομιακή πρόσβαση σε υποδομές κ.λπ.).
- Παρέχουν επιλεκτικά κρατική ενίσχυση σε ορισμένες επιχειρήσεις και διαταράσσουν την ισορροπία των επιχειρήσεων αυτών και των ανταγωνιστών τους.
- Έχουν συνέπειες για τον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών-μελών.

ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΚΑΙ Ε.Ε.

- **Οι ενισχύσεις που παρέχονται κατά τρόπο επιλεκτικό** από χώρες της ΕΕ ή μέσω κρατικών πόρων και οι οποίες ενδέχεται να επηρεάσουν τις συναλλαγές μεταξύ των χωρών της ΕΕ και να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό, **απαγορεύονται** σύμφωνα με το άρθρο 107 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).
- **Οι κρατικές ενισχύσεις μπορούν να επιτρέπονται εφόσον δικαιολογούνται από στόχους γενικού συμφέροντος:** ενισχύσεις που προορίζονται για την ανάπτυξη των μειονεκτουσών περιφερειών, τις υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος, την προώθηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, την έρευνα και την ανάπτυξη, την προστασία του περιβάλλοντος, την επαγγελματική κατάρτιση, την απασχόληση και τον πολιτισμό. **Οι χώρες της ΕΕ οφείλουν να κοινοποιούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τις ενισχύσεις που χορηγούν, εκτός από ορισμένες συγκεκριμένες περιπτώσεις.**
- Σύμφωνα με το άρθρο 108 της ΣΛΕΕ, **η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι επιφορτισμένη με τον έλεγχο** των κρατικών ενισχύσεων που χορηγούνται από τις χώρες της ΕΕ, είτε βρίσκονται στο στάδιο σχεδίου είτε ισχύουν ήδη, έτσι ώστε να **εξασφαλίζεται ότι δεν νοθεύουν τον ανταγωνισμό.**

ΚΥΡΙΑ ΟΦΕΛΗ ΤΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

- **Εξασφαλίζονται ίσοι όροι ανταγωνισμού** για όλες τις επιχειρήσεις της ΕΕ.
- **Αποφεύγεται ο άσκοπος και δαπανηρός ανταγωνισμός επιδοτήσεων** σε επιχειρήσεις μεταξύ των κρατών-μελών, στον οποίο αφενός δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν τα κράτη και αφετέρου βλάπτει ολόκληρη την ΕΕ.
- **Αποτρέπεται η άσκοπη και δαπανηρή χρήση δημόσιων πόρων**, που επιβαρύνει τους φορολογούμενους και οι οποίοι μπορούν να διοχετευθούν σε πιο αναγκαίες και αποδοτικές δράσεις.
- **Παροτρύνονται** τα κράτη-μέλη και οι περιφέρειες να δώσουν **προτεραιότητα σε δράσεις** για την ανταγωνιστικότητα και συνοχή των οικονομιών τους.

ΑΚΟΛΟΥΘΟΥΜΕΝΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΤΗΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΠΕΡΙ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

- Εντοπισμός δράσεων, που εμπεριέχουν το στοιχείο της κρατικής ενίσχυσης.
- Αντιμετώπιση ζητημάτων, που άπτονται των κρατικών ενισχύσεων στα διαδοχικά στάδια του προγραμματισμού:
 - διαπραγμάτευση και έγκριση προγραμμάτων,
 - υλοποίηση εγκεκριμένων προγραμμάτων,
 - παρακολούθηση και δημοσιονομικός έλεγχος.

Η δημόσια χρηματοδότηση μη οικονομικών δραστηριοτήτων δεν υπόκειται στους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

1. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

2. ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΟΡΙΖΟΝΤΙΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

3. ΚΛΑΔΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

1. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

- Ενισχύσεις για την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης περιοχών με σημαντικά χαμηλό βιοτικό επίπεδο και σοβαρή υποαπασχόληση.
 - Περιφέρειες επιπέδου NUTS 2 με κ.κ. ΑΕΠ < του 75% του Κοινοτικού μ.ό.
- Ενισχύσεις για την προώθηση της ανάπτυξης οικονομικών δραστηριοτήτων ή περιοχών, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντίκειτο προς το κοινό συμφέρον.
 - Περιφέρειες που υστερούν σε σχέση με τον εθνικό μ.ό.

1. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

Is my region covered?

Cohesion policy covers every region in the EU. However, **most of the funds are targeted where they are most needed**: at regions with a GDP per capita under 75% of the EU average.

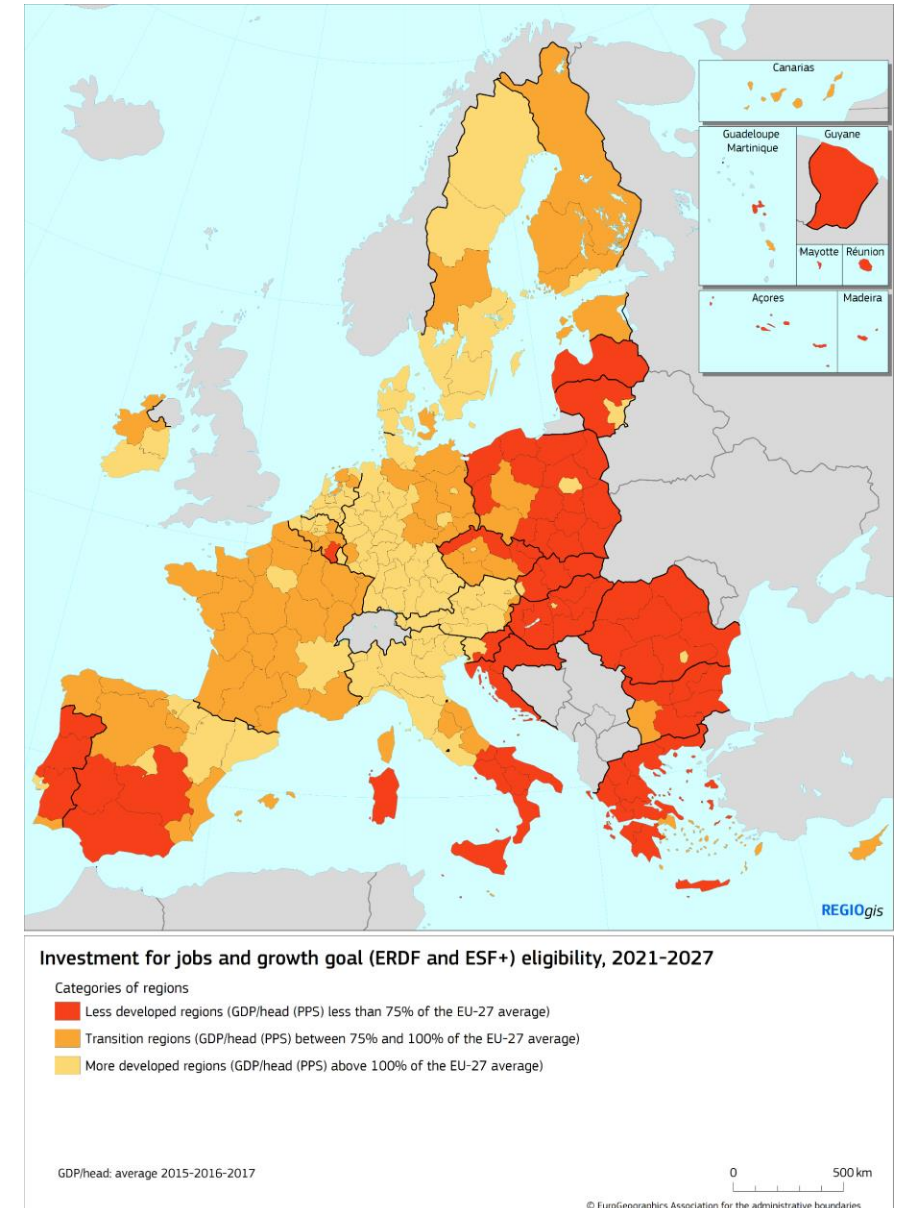
How are regions defined? Cohesion policy uses the EU's [NUTS system](#), which divides each country into three levels of statistical units (NUTS regions), according to population size.

General population criteria for the NUTS levels:

Level	Minimum	Maximum
NUTS level 1	3 000 000	7 000 000
NUTS level 2	800 000	3 000 000
NUTS level 3	150 000	800 000

https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/how/is-my-region-covered_en

Cohesion Policy eligibility 2021-2027

2. ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΟΡΙΖΟΝΤΙΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

- Ενισχύσεις προς ΜΜΕ (SMEs)
- Ενισχύσεις για την Έρευνα & Ανάπτυξη και την Καινοτομία
- Ενισχύσεις για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και για μέτρα περιβαλλοντικής προστασίας
- Ενισχύσεις για τη διάσωση και αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων
- Ενισχύσεις για την απασχόληση
- Ενισχύσεις για την επαγγελματική εκπαίδευση
- Ενισχύσεις Ήσσονος Σημασίας (de minimis)
- Ειδικές μορφές ενισχύσεων

3. ΚΛΑΔΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

- Ειδικό πλαίσιο για κλάδους με ιδιαίτερα οικονομικά προβλήματα ή κλάδοι που θεωρούνται ευαίσθητοι:
- Ευαίσθητοι Κλάδοι της Μεταποίησης:
 - Άνθρακας και χάλυβας
 - Συνθετικές ίνες
 - Αυτοκινητοβιομηχανία
 - Ναυπηγική βιομηχανία
- Γεωργία, αλιεία και υδατοκαλλιέργειες
- Μεταφορές

1. ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

ΣΤΟΧΟΣ

Προώθηση της ανάπτυξης των λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών

Ενισχύσεις προς επιχειρήσεις που εδρεύουν σε περιφέρειες οι οποίες είναι επιλέξιμες, μέσω:

- της στήριξης **αρχικών επενδύσεων** ή
 - της στήριξης της **λειτουργίας** των επιχειρήσεων (σε εξαιρετικές περιπτώσεις)
-
- *Δεν ισχύουν για τα γεωργικά προϊόντα, την αλιεία και τον άνθρακα.*
 - *Ειδικό καθεστώς ισχύει για: μεταφορές, χάλυβα, ναυπηγική βιομηχανία, συνθετικές ίνες, αυτοκινητοβιομηχανία, και «μεγάλα επενδυτικά σχέδια», τα οποία πρέπει να κοινοποιούνται ατομικά.*

1.1 ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Αρχική Επένδυση

- Η επένδυση σε περιουσιακά υλικά ή άυλα στοιχεία, που έχει σκοπό τη σύσταση νέας επιχείρησης, την επέκταση ήδη υπάρχουσας ή την έναρξη δραστηριότητας η οποία συνεπάγεται ριζική μεταβολή του αντικειμένου ή της μεθόδου παραγωγής μιας ήδη υπάρχουσας επιχείρησης.

Ενίσχυση λειτουργίας

- Η ενίσχυση, που έχει σκοπό τη μείωση των τρεχουσών δαπανών μιας επιχείρησης (έξοδα μισθοδοσίας, έξοδα μεταφοράς, ενοίκια κ.λπ.).

1.2 ΜΕΓΑΛΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ

- Η συνολική ενίσχυση ανέρχεται σε τουλάχιστον 50 εκ. ευρώ,
ή
- το συνολικό κόστος ανέρχεται σε τουλάχιστον 50 εκ. ευρώ και η συνολική ένταση της ενίσχυσης υπερβαίνει το $\frac{1}{2}$ του εφαρμοστέου ανώτατου ορίου που ισχύει για τις περιφερειακές ενισχύσεις και η ενίσχυση ανά δημιουργούμενη ή διατηρούμενη θέση εργασίας ανέρχεται σε τουλάχιστον €40.000.
- **“Μεγάλα επενδυτικά σχέδια” πρέπει να κοινοποιούνται μεμονωμένα** (προς έγκριση στην Επιτροπή), και θεωρούνται τα σχέδια στα οποία το συνολικό ποσό της ενίσχυσης από όλες τις πηγές υπερβαίνει το 75% του μέγιστου ποσού ενίσχυσης που θα μπορούσε να λάβει μια επένδυση με επιλέξιμες δαπάνες ύψους 100 εκ. Ευρώ στη συγκεκριμένη περιφέρεια.

1. 3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

- **Ακαθάριστο Ισοδύναμο Ενίσχυσης (ΑΙΕ):**
 - Η ονομαστική αξία της χορηγούμενης ενίσχυσης, αναγόμενη στην αξία της κατά το χρόνο χορήγησης.
- **Ένταση Ενίσχυσης:**
 - Το ποσοστό του Ακαθάριστου Ισοδύναμου Ενίσχυσης στο συνολικό επιλέξιμο κόστος του σχεδίου.
- Τα ΑΙΕ των χωρών-μελών δεν είναι συγκρίσιμα μεταξύ τους, π.χ. λόγω διαφορετικού τρόπου φορολόγησης των εταιριών.
- **Καθαρό Ισοδύναμο Επιχορήγησης (ΚΙΕ):**
 - Το τελικό όφελος που θεωρείται ότι αποκομίζει από μια ενίσχυση η επιχείρηση, μετά την αφαίρεση του φόρου εταιρειών, που είναι καταβλητέος επί της συγκεκριμένης ενίσχυσης.
 - Σκοπός: Αναγωγή όλων των μορφών ενίσχυσης σ' ένα κοινό μέτρο σύγκρισης για όλες τις χώρες.

1.4 ΎΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΓΙΑ ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ

Περιφερειακό ΑΕΠ ως προς ΕΕ-25=100	Μέγιστα ποσοστά Ενίσχυσης για μεγάλες επιχειρήσεις	Ποσοστά Ενίσχυσης στις εξόχως απόκεντρες περιοχές
> 75%	15% - 10%	40%
< 75%	30%	50%
< 60%	40%	60%
< 45%	50%	Δεν ισχύει

2. ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΟΡΙΖΟΝΤΙΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Ενισχύσεις που προορίζονται για όλες τις επιχειρήσεις μιας οικονομίας, όχι για επιλεγμένους / προκαθορισμένους κλάδους ή/και περιοχές.

2.1 ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΣΕ ΜΕΣΑΙΟΥ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

ΜΜΕ (SMEs)

Ορισμός βάση συγκεκριμένων χαρακτηριστικών:

- **Επιχειρήσεις μεσαίου μεγέθους:**
 - απασχολούν λιγότερα από 250 άτομα,
 - πραγματοποιούν κύκλο εργασιών, που δεν υπερβαίνουν τα 50 εκ. ευρώ ή
 - ο ισολογισμός τους δεν υπερβαίνει τα 43 εκ. ευρώ.

2.1 ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΣΕ ΜΕΣΑΙΟΥ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

- **Επιχειρήσεις μικρού μεγέθους:**
 - απασχολούν λιγότερα από 50 άτομα
 - πραγματοποιούν κύκλο εργασιών και/ή
 - ο ισολογισμός τους δεν υπερβαίνει συνολικά τα 10 εκ. ευρώ
- **Πολύ μικρές επιχειρήσεις:**
 - απασχολούν λιγότερα από 10 άτομα
 - πραγματοποιούν κύκλο εργασιών και/ή
 - ο ισολογισμός τους δεν υπερβαίνει συνολικά τα 2 εκ. ευρώ
- Οι προϋποθέσεις αυτές **αφορούν την επιχείρηση στο σύνολό της** και όχι επιμέρους μονάδες (συμπεριλαμβάνονται δηλαδή και τυχόν θυγατρικές σε άλλα κράτη-μέλη και χώρες εκτός Ε.Ε.).

2.1 2.1 ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΣΕ ΜΕΣΑΙΟΥ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Κατηγορίες ενισχυόμενων δαπανών στις ΜΜΕ:

- Για επενδύσεις και απασχόληση,
- Για νέες μικρές επιχειρήσεις ιδρυόμενες από γυναίκες επιχειρηματίες,
- Για την έγκαιρη προσαρμογή στα μελλοντικά κοινοτικά πρότυπα,
- Για συμβουλευτικές υπηρεσίες,
- Για συμμετοχή σε εκθέσεις,
- Για δαπάνες δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας,
- Για συμβουλευτικές υπηρεσίες και υπηρεσίες στήριξης, που αφορούν την καινοτομία.

2.2 ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

Research, Development and Innovation (RDI)

- Διάκριση μεταξύ μη οικονομικών και οικονομικών δραστηριοτήτων – μόνο σε οικονομικές δραστηριότητες θεωρούνται ως κρατική ενίσχυση
- Μη επιλέξιμες μορφές κρατικών ενισχύσεων:
 - Κρατική Χρηματοδότηση Δραστηριοτήτων E&A και Καινοτομίας, τις οποίες αναπτύσσουν ερευνητικοί οργανισμοί.
 - E&A και Καινοτομία, που γίνεται σε επιχειρήσεις κατόπιν ανάθεσης των κρατικών αρχών, σύμφωνα με τους όρους της αγοράς (δηλαδή με ανοικτή διαδικασία υποβολής προσφορών).

2.2 ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ Ε&Α ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

- **Βασική έρευνα:**

- πειραματική ή θεωρητική εργασία, που πραγματοποιείται με κύριο σκοπό την απόκτηση νέων γνώσεων, σχετικά με τα βασικά αίτια φαινομένων και παρατηρήσιμων γεγονότων, **χωρίς να προβλέπονται άμεσες πρακτικές εφαρμογής ή χρήσης.**

- **Βιομηχανική έρευνα:**

- προγραμματισμένη έρευνα ή κριτική διερεύνηση, που αποσκοπεί στην **απόκτηση νέων γνώσεων** και δεξιοτήτων για την **ανάπτυξη νέων προϊόντων**, διαδικασιών ή υπηρεσιών ή για τη σημαντική βελτίωση **υφιστάμενων προϊόντων, μεθόδων ή υπηρεσιών.**

- **Πειραματική ανάπτυξη:**

- η απόκτηση, ο συνδυασμός, η διαμόρφωση και η χρήση υφισταμένων, επιστημονικών, τεχνολογικών, επιχειρηματικών και άλλων γνώσεων και ικανοτήτων, για την **παραγωγή σχεδίων και διατάξεων για νέα, τροποποιημένα ή βελτιωμένα προϊόντα**, μεθόδους ή υπηρεσίες (συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης πρωτοτύπων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν εμπορικά και πιλοτικών σχεδίων υπό προϋποθέσεις).

2.2 ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΠΡΟΑΓΟΥΝ ΤΗΝ Ε&Α ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

Παραδείγματα:

- Σχέδια Ε&Α.
- Μελέτες τεχνικής σκοπιμότητας.
- Δαπάνες δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας για ΜΜΕ.
- Νέες καινοτόμες επιχειρήσεις.
- Διαδικαστική ή οργανωτική καινοτομία στον τομέα των υπηρεσιών.
- Συμβουλευτικές υπηρεσίες καινοτομίας και υπηρεσίες στήριξης καινοτομίας.
- Δανεισμός προσωπικού υψηλής ειδίκευσης.
- Συμπλέγματα φορέων καινοτομίας (clusters).

2.2 ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΣΤΗΝ Ε&Α ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

Παραδείγματα:

- Δαπάνες μισθοδοσίας του προσωπικού, στο βαθμό που αυτό ασχολείται με δραστηριότητες έρευνας,
- Κόστος οργάνων, εξοπλισμού, γηπέδων και χώρων, στο βαθμό που και για όσο χρόνο χρησιμοποιούνται στο ερευνητικό σχέδιο, υπόκεινται σε απόσβεση κατά περίπτωση,
- Δαπάνες για έρευνα επί συμβάσει, τεχνικές γνώσεις και διπλώματα ευρεσιτεχνίας που αγοράστηκαν ή εκχωρήθηκαν από εξωτερικές πηγές, σε τιμές αγοράς,
- Δαπάνες για εξωτερικές συμβουλευτικές και παρεμφερείς υπηρεσίες, που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για το ερευνητικό σχέδιο,
- Πρόσθετα γενικά έξοδα, που προκύπτουν άμεσα ως αποτέλεσμα της έρευνας και τέλος,
- Άλλες δαπάνες λειτουργίας, που προκύπτουν άμεσα ως αποτέλεσμα της ερευνητικής δραστηριότητας.

2.3 ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΑΛΛΑ ΜΕΤΡΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

- Καλύπτουν τον περιβαλλοντικό τομέα, συμπεριλαμβανομένης της εξοικονόμησης ενέργειας και της προώθησης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.
- Δεν ισχύουν στις περιπτώσεις ενισχύσεων για E&A στον περιβαλλοντικό τομέα, για τις οποίες είναι εφαρμόσιμο το πλαίσιο κανόνων για την E&A και ενισχύσεων για την ανάπτυξη μεθόδων γεωργικής παραγωγής που συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις προστασίας του περιβάλλοντος.
- Τομείς στους οποίους εφαρμόζονται ειδικοί κανόνες είναι οι τομείς του χάλυβα, της αυτοκινητοβιομηχανίας και των ναυπηγείων.

2.3 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

- Επενδυτικές Ενισχύσεις για την υπέρβαση κοινοτικών προτύπων ή για την αύξηση της προστασίας του περιβάλλοντος ελλείψει κοινοτικών προτύπων.
- Επενδυτικές Ενισχύσεις για την απόκτηση νέων οχημάτων μεταφοράς, για την υπέρβαση κοινοτικών προτύπων ή την αύξηση της προστασίας του περιβάλλοντος ελλείψει κοινοτικών προτύπων.
- Επενδυτικές Ενισχύσεις για πρόωρη προσαρμογή σε μελλοντικά κοινοτικά πρότυπα.
- Επενδυτικές Ενισχύσεις και Ενισχύσεις Λειτουργίας για εξοικονόμηση ενέργειας, για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και για συμπαραγωγή ηλεκτρισμού και θερμότητας.
- Επενδυτικές Ενισχύσεις για ενεργειακά αποδοτικές εγκαταστάσεις τηλεθέρμανσης.
- Ενισχύσεις για τη διαχείριση αποβλήτων, για την αποκατάσταση μολυσμένων χώρων και για τη μετεγκατάσταση επιχειρήσεων.
- Ενισχύσεις περιλαμβανόμενες σε συστήματα εμπορεύσιμων αδειών.
- Ενισχύσεις υπό τη μορφή εκπτώσεων ή απαλλαγών από περιβαλλοντικούς φόρους.

2.4 ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΔΙΑΣΩΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

- Προβληματική επιχείρηση:

- Μια επιχείρηση που **δεν είναι ικανή, με δικούς της οικονομικούς πόρους** ή με τους πόρους που μπορεί να λάβει από τους ιδιοκτήτες/μετόχους της ή τους πιστωτές της, **να ανακόψει τη ζημιογόνο πορεία της**, η οποία ελλείψει εξωτερικής κρατικής παρέμβασης είναι σχεδόν βέβαιο ότι θα την καταδικάσει βραχυπρόθεσμα ή μεσοπρόθεσμα σε χρεοκοπία.

2.4 ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΔΙΑΣΩΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

- **Ενισχύσεις διάσωσης:** σύντομη αντιμετώπιση, που δεν υπερβαίνει τους έξι μήνες, των οικονομικών προβλημάτων μιας προβληματικής επιχείρησης, μέχρι να καταστεί δυνατή η εξεύρεση μακροπρόθεσμης λύσης.
- **Επιπλέον προϋποθέσεις:**
 - να συνίστανται σε ανακλητή ενίσχυση ρευστότητας υπό τη μορφή εγγυήσεων δανείου με τα συνήθη εμπορικά επιτόκια (και τουλάχιστον ανάλογα με τα επιτόκια που ορίζει η Επιτροπή),
 - να περιορίζονται στο απαιτούμενο ποσό για τη διατήρηση της επιχείρησης σε λειτουργία,
 - να παρέχονται μόνο για τον χρόνο που απαιτείται (μέχρι 6 μήνες) για την κατάρτιση του σχεδίου ανάκαμψης,
 - να δικαιολογούνται λόγω κοινωνικών προβλημάτων και να μην έχουν δυσμενείς επιπτώσεις στη βιομηχανία σε άλλα κράτη-μέλη,
 - κατά την κοινοποίησή τους να συνοδεύονται από δέσμευση του κράτους ότι θα υποβάλει στην Επιτροπή, σχέδιο αναδιάρθρωσης ή εκκαθάρισης, ή αποδείξεις ότι τα δάνεια έχουν επιστραφεί ή η εγγύηση έχει λήξει,
 - να χορηγούνται εφάπαξ.

2.4 ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΔΙΑΣΩΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

- **Ενισχύσεις αναδιάρθρωσης:** εντάσσονται σε ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα, με στόχο την αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας της προβληματικής επιχείρησης.
- **Επιπλέον προϋποθέσεις:**
 - Να έχει υποβληθεί στην Επιτροπή σχέδιο αναδιάρθρωσης/εξυγίανσης.
 - Να έχουν ληφθεί αντισταθμιστικά μέτρα για την πρόληψη αθέμιτων στρεβλώσεων του ανταγωνισμού (π.χ. μείωση της παραγωγικής ικανότητας, σε αντιστάθμιση της ενίσχυση αναδιάρθρωσης).
 - Η ενίσχυση περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο ποσό για την εφαρμογή των μέτρων αναδιάρθρωσης, ενώ σημαντική πρέπει να είναι η συνεισφορά των δικαιούχων, που θα πρέπει να είναι απαλλαγμένη ενίσχυσης.
 - Η επιχείρηση υποχρεούται να υλοποιήσει στο ακέραιο το σχέδιο αναδιάρθρωσης.
 - Η ενίσχυση μπορεί να χορηγηθεί μόνο μια φορά.
 - Απαιτείται αυστηρός έλεγχος και υποβολή ετήσιων εκθέσεων.
 - Η Επιτροπή αντιμετωπίζει θετικά τη χορήγηση ενισχύσεων για την κάλυψη του κοινωνικού κόστους μιας αναδιάρθρωσης.

2.5 ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

- Χορηγούνται για τους ακόλουθους σκοπούς:
 - Πρόσληψη μειονεκτούντων εργαζομένων, με τη μορφή επιδότησης μισθού.
 - Απασχόληση ατόμων με αναπηρία, με τη μορφή επιδότησης μισθού.
 - Κάλυψη του πρόσθετου κόστους για την απασχόληση ατόμων με αναπηρία.

2.5 ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Βασικές Έννοιες

- Εργαζόμενοι σε πολύ μειονεκτική θέση, είναι τα άτομα που έχουν μείνει **άνεργα επί 24 μήνες τουλάχιστον**.
- Εργαζόμενοι με αναπηρία, είναι τα άτομα που έχουν αναγνωριστεί ως άτομα με **αναπηρία βάσει της εθνικής νομοθεσίας** ή έχουν αναγνωρισμένη ανεπάρκεια, που οφείλεται σε σωματικά, πνευματικά ή ψυχολογικά μειονεκτήματα.

2.5 ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Βασικές Έννοιες

- **Μειονεκτούντες εργαζόμενοι**, θεωρούνται τα άτομα που εμπίπτουν σε μια από τις ακόλουθες περιπτώσεις:
 - δεν είχαν κανονική αμειβόμενη απασχόληση κατά τους προηγούμενους 6 μήνες,
 - δεν παρακολούθησαν δευτεροβάθμια εκπαίδευση ή επαγγελματική κατάρτιση,
 - είναι άνω των 50 ετών,
 - ζουν μόνοι έχοντας τη φροντίδα ενός ή περισσότερων εξαρτώμενων μελών,
 - απασχολούνται σε ένα κράτος-μέλος, σε κλάδο ή επάγγελμα, όπου η ανισορροπία μεταξύ των φύλων υπερβαίνει κατά τουλάχιστον 25% τη μέση ανισορροπία σε όλους τους κλάδους της οικονομίας της χώρας και ανήκουν στη μειοψηφούσα ομάδα φύλου,
 - αποτελούν μέλη εθνοτικών μειονοτήτων και χρειάζεται να αναπτύξουν τις γλωσσικές τους δεξιότητες, την επαγγελματική τους κατάρτιση ή την επαγγελματική τους πείρα, για να βελτιώσουν τις προοπτικές τους να αποκτήσουν πρόσβαση σε σταθερή απασχόληση.

2.6 ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

- Καλύπτουν κάθε μορφή κρατικής στήριξης η οποία παρέχεται για επαγγελματική εκπαίδευση και ωφελεί μια ή περισσότερες επιχειρήσεις ή οικονομικούς κλάδους, **μέσω της μείωσης της δαπάνης που θα έπρεπε κανονικά να καταβάλουν για κατάρτιση του προσωπικού τους.**
- Το πλαίσιο είναι εφαρμοστέο είτε η κατάρτιση παρέχεται **από την ίδια την επιχείρηση**, είτε παρέχεται **από κρατικά ή ιδιωτικά κέντρα** επαγγελματικής εκπαίδευσης.

2.6 ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Μορφές επαγγελματικής εκπαίδευσης, που ενισχύονται:

- **Γενική επαγγελματική εκπαίδευση.** Περιλαμβάνει διδασκαλία που δεν αφορά αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο την παρούσα ή τη μελλοντική θέση του εργαζομένου στην επιχείρηση, αλλά του παρέχει προσόντα τα οποία είναι μεταβιβάσιμα σε άλλες επιχειρήσεις ή σε άλλους τομείς απασχόλησης, βελτιώνοντας σημαντικά με τον τρόπο αυτόν την απασχολησιμότητά του.
- **Ειδική επαγγελματική εκπαίδευση.** Περιλαμβάνει διδασκαλία που αφορά άμεσα και κατά κύριο λόγο την παρούσα ή μελλοντική θέση του εργαζόμενου στην επιχείρηση και παρέχει δεξιότητες που δεν είναι μεταβιβάσιμες σε άλλες επιχειρήσεις και σε άλλους τομείς απασχόλησης ή είναι μεταβιβάσιμες σε περιορισμένο βαθμό.

2.6 ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Κατηγορίες ενισχυόμενων δαπανών για επαγγελματική εκπαίδευση:

- Οδοιπορικά έξοδα εκπαιδευτών και εκπαιδευόμενων,
- Λοιπές τρέχουσες δαπάνες (υλικά, προμήθειες, κ.ά. λειτουργικά),
- Απόσβεση του εξοπλισμού, που χρησιμοποιείται στο συγκεκριμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα,
- Κόστος υπηρεσιών συμβούλων για το σχέδιο κατάρτισης,
- Δαπάνες προσωπικού των εκπαιδευτών και γενικές έμμεσες δαπάνες (διοικητικές δαπάνες, μισθώματα, πάγιες δαπάνες) μέχρι ποσού ίσου με τις προαναφερόμενες επιλέξιμες δαπάνες,
- Δαπάνες προσωπικού των εκπαιδευόμενων, μόνο για τις ώρες που συμμετείχαν στην επαγγελματική εκπαίδευση, αφού αφαιρούνται οι ώρες παραγωγικής εργασίας.

2.7 ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΑ DE MINIMIS (ΗΣΣΟΝΟΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ)

- **Κρατικές ενισχύσεις μικρού ύψους.** Δεν απαιτείται κοινοποίηση του σχετικού μέτρου στην Επιτροπή, επειδή δεν ασκείται ουσιαστική επίδραση στις συναλλαγές και στον ανταγωνισμό.
- **Κανόνας de minimis:** Το ποσό της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει τις 200.000 Ευρώ (τώρα 300.000) επί μία τριετία. Για την εκτίμηση του ορίου αυτού συνυπολογίζεται το σύνολο της δημόσιας στήριξης που εμπίπτει στις ενισχύσεις de minimis, χωρίς να συνυπολογίζονται ενισχύσεις άλλων κατηγοριών.
- **Το κράτος ελέγχει** κάθε φορά κατά πόσο μια νέα ενίσχυση de minimis που λαμβάνει μια επιχείρηση αυξάνει το συνολικό ποσό των ενισχύσεων αυτού του τύπου στην **αναφερόμενη τριετία**, άνω του προβλεπόμενου ανώτατου ορίου.

2.8 ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

- Οι **συνδυασμοί** ενισχύσεων βάσει διαφόρων καθεστώτων ενισχύσεων ή από διαφορετικές πηγές χρηματοδότησης.
- Τα στοιχεία Κρατικής Ενίσχυσης στις πωλήσεις **γηπέδων-οικοπέδων και κτιρίων από τις δημόσιες αρχές**

3. ΚΛΑΔΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

- Οι κλαδικές ενισχύσεις προορίζονται για ορισμένους κλάδους ή τομείς της οικονομίας που έχουν θεωρηθεί ότι απαιτούν ιδιαίτερη αντιμετώπιση,
 - Για διάφορους λόγους (π.χ. αναπτυξιακούς, οικονομικούς, στρατηγικούς, κλπ.).
 - Επιλεκτικός χαρακτήρας των ευαίσθητων κλάδων σε κάθε προγραμματική περίοδο (π.χ. μεταποιητική βιομηχανία, γεωργία & αλιεία, μεταφορές)

ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

Περιεχόμενο Χάρτη Περιφερειακών Κρατικών Ενισχύσεων:

- A. Επιλέξιμες περιοχές του κράτους-μέλους, στις οποίες γίνονται δεκτές οι υπό εξέταση παρεκκλίσεις από τον ανταγωνισμό.
- B. Ανώτατα όρια έντασης των ενισχύσεων για την αρχική επένδυση ή των ενισχύσεων για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης, που εγκρίνονται για τις επιλέξιμες περιοχές.

Διασφάλιση συνοχής μεταξύ των αποφάσεων της Επιτροπής στο πλαίσιο της πολιτικής ανταγωνισμού και των αποφάσεων για τις επιλέξιμες περιοχές των Διαρθρωτικών Ταμείων:

- Η περίοδος ισχύος των χαρτών για τις περιφερειακές ενισχύσεις προσαρμόζεται στο χρονοδιάγραμμα των παρεμβάσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων.

Εθνικός Χάρτης περιφερειακών ενισχύσεων με ισχύ από 1.7.2014 έως 31.12.2020

Περιφέρειες NUTS 2	Μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης (για μεγάλες επιχειρήσεις)	
	1.7.2014- 31.12.2017	1.1.2018- 31.12.2020
Περιφέρειες NUTS 3		
1. Περιφέρειες επιλέξιμες για ενίσχυση βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της ΣΔΕΕ		
EL 11 ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗ	25%	25%
EL 12 ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	25%	25%
EL 14 ΘΕΣΣΑΛΙΑ	25%	25%
EL 21 ΗΠΕΙΡΟΣ	25%	25%
EL 23 ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	25%	25%
EL 25 ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	25%	25%
EL 41 ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	25%	25%
2. Περιφέρειες επιλέξιμες για ενίσχυση βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΔΕΕ		
2.α. Προκαθορισμένες περιοχές “γ” (πρώην περιφέρειες “α”)		
EL 13 ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ		

Περιφέρειες NUTS 2	Μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης (για μεγάλες επιχειρήσεις)	
	1.7.2014- 31.12.2017	1.1.2018- 31.12.2020
Περιφέρειες NUTS 3		
EL 131 ΓΡΕΒΕΝΑ	15%	10%
EL 132 ΚΑΣΤΟΡΙΑ	15%	15%
EL 133 ΚΟΖΑΝΗ	15%	10%
EL 134 ΦΛΩΡΙΝΑ	15%	15%
EL 22 ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	15%	10%
EL 43 ΚΡΗΤΗ	15%	10%
2.β. Προκαθορισμένες περιοχές “γ” (αραιοκατοικημένες περιοχές)		
EL 24 ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ		
EL 243 ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	15%	15%
2.γ. Μη προκαθορισμένες περιοχές “γ”		
EL 30 ΑΤΤΙΚΗ	10%	10%
EL 42 ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	10%	10%
EL 24 ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ		
EL 241 ΒΟΙΩΤΙΑ	10%	10%
EL 244 ΦΘΙΩΤΙΔΑ	10%	10%
EL 242 ΕΥΒΟΙΑ	10%	10%
EL 245 ΦΩΚΙΔΑ	10%	10%

Ποσοστιαία Συμμετοχή Οριζόντιων Μέτρων (Ελλάδα & ΕΕ 28, 2013)

	Greece		EU 28	
	2013	% share	2013	% share
NON-CRISIS STATE AID				
Total State aid, less railways	2919,70		62736,90	
AID GRANTED TO THE AGRICULTURAL SECTOR				
Reported to DG Agriculture and Rural Development	262,03	99,62	8095,43	96,29
Aid granted to the agricultural sector but reported to DG Competition	0,00	0,00	241,82	2,88
Aid granted to fisheries and aquaculture, reported by DG Maritime and Fisheries Affairs	0,99	0,38	69,94	0,83
Agricultural sector aid Total	263,03	100,00	8407,19	100,00
HORIZONTAL OBJECTIVES OF COMMON INTEREST (HO); GBER IS INCLUDED				
Compensation of damages caused by natural disaster	0,00	0,00	85,36	0,18
Culture	3,05	0,13	2427,25	5,07
Employment	0,01	0,00	2856,44	5,96
Environmental protection incl Energy saving	51,23	2,11	14911,95	31,13
Heritage conservation	0,00	0,00	86,02	0,18
Promotion of export and internationalisation	0,00	0,00	226,59	0,47
Regional development	2357,82	97,18	11368,92	23,73
Research and development incl Innovation	6,92	0,29	8290,71	17,31

	Greece		EU 28	
	2013	% share	2013	% share
SME incl risk capital	6,96	0,29	3273,28	6,83
Social support to individual consumers	0,00	0,00	3335,75	6,96
Training	0,01	0,00	841,02	1,76
Other	0,26	0,01	202,83	0,42
Horizontal objectives Total	2426,26	100,00	47906,13	100,00
SECTORIAL AID(SO): SECTORIAL DEVELOPMENT, RESCUE & RESTRUCTURING AND CLOSURE AID				
Sectorial development	209,17	90,78	4619,46	69,31
Rescue & Restructure	21,25	9,22	503,91	7,56
Closure aid	0,00	0,00	1542,03	23,13
Sectorial aid Total	230,42	100,00	6665,40	100,00
TRANSPORT AID (EXCLUDING RAILWAYS)				
Road	0,41	2,86	123,08	8,87
Maritime transport	0,26	1,77	1009,63	72,79
Inland water transport			19,78	1,43
Air transport	13,80	95,37	194,00	13,99
Other transport	0,00	0,00	40,64	2,93
Transport aid Total	14,47	100,00	1387,12	100,00